

Невера страда

Састали се јазавац и лисица да заједно иду у чету. Запитаће лисица јазавца:

- Колико имаш вештина, ти јазо?

Одговориће јазавац:

- Имам три вештине.

- Ја имам седамдесет и седам вештина – рећи ће лисица.

Елем¹, како му драго, пођу својим путем, и наиђу на једну стрвину², где су била и гвожђа ловачка запета. Јазавец и лисица употребише сву своју вештину да се наједу, а да се не ухвате у гвожђа, али се некако лисица ухвати.

- Шта ћу, мој јазо? – запитаће лисица.

Јазавец ће јој рећи:

- Добро! Кад дође ловац, а ти се умртви и ничим немој макнути; ловац ће помислити да си мртва, па ће подметнути огртач и пушку, те одапети гвожђа, а ти онда бежи! Тако и буде. Пошто осване, ловац пође да обиде гвожђа; лисица га опази, па се умртви. Ловац дође до гвожђа и гурне ногом лисицу, но лисица се не помаче. Ловац потури пушку и огртач, те одапне гвожђа и поче поново запињати, а лукава лисица утече³. Опет се састаше лисица и јазавац. Рећи ће лисица смејући се:

- Добру ти вештину показасмо, мој јазо!

Јазавец:

- Баш добро!

Пођу лисица и јазавац даље, и шуљајући којекуда, наиђу опет на стрвину, где беху и гвожђа запета. Несрећна се лисица опет ухвати у гвожђе.

- А сад, јазо, шта ћу од живота? – запита лисица јазавца.

Јазавец јој одговори:

- Ти кажеш да имаш седамдесет и седам вештина, па само једну употреби и избавићеш се.

Лисица:

- Кажи, јазо, и твоју вештину, биће ми штогод боље.

Јазавец јој рече:

- Кад дође ловац, ти се играј около њега, увијај му се около ногу, и радуј се уза њ; он ће мислити да си ти однекуд питома лисица па те неће убити. Па кад те пусти из гвожђа, а ти бежи!

Јазавец отиде, зора се укаже, ловац се приближи гвожђима, опази лисицу ухваћену у гвожђа, па брзо дође до гвожђа. Лисица се стане радовати около њега. Ловац, збиља, помисли да је то однекуд питома лисица те почне и он руком лисицу мазити, одапне гвожђе и лисицу ослободи. Лисица се, и ослобођена од гвожђа, око ловца радоваше, док ловац поче поново запињати гвожђе. Лисица, чим виде своју згоду, утече. Опет се лисица састаде са јазавцем, и пођоше на свој пут.

Идући тамо-амо, набасају опет на стрвину, гдеје и гвожђе било запето. Елем, тамо-амо, несрећом ухвати се јазавац у гвожђе.

- Шта ћу, лијо? – питаше јазавац лисицу.

Лисица му одговори:

- Ту сад! Ја сам то и тражила!

Јазавец ће опет:

- Немој тако, моја лијо! Знаш како смо ухватили веру да једно другом у невољи помажемо; покажи ми и твоју коју вештину, да ако ми поможе.

elem – dakle, i tako¹

² strvina – uginula životinja

³ uteći - pobeći

- Ја немам за тебе ништа; оно што имам вештине, то је за мене – рећи ће лисица.

Јазавац опет рече:

- Ја имам још само једну вештину, али ко зна хоће ли ми помоћи, него те молим, примакни се да се пољубимо и да се опростимо.

Лисица се примаче, а јазавац лисицу ћап за гушу. Лисица запомаже:

- Пусту, јазо, шта учини?

Јазавац вели:

- Заједно ћемо овде чекати ловца, лијо!

Ујутро рано дође ловац, и види где држи јазавац лисицу, па повиче:

- Држи, јазо соколе! Ловачку ти веру дајем, тебе ћу ослободити!

Дотрча ловац, те лисицу уби пушком, а јазавца опрости гвожђа и пусти га на слободу.

Како се медвед преварио?

Изашавши медвед рано у пролеће из своје јаме угледа дрен⁴ где је процветао, а остала дрвета још и не мисле да цветају, па помисли да ће дрен тако и сазрети пре свих осталих дрвета, пак се извали подањ да чека. И тако лежећи онде и чекајући да дрењине сазре, остало све воће сазри и прође.

Во и миш

Легао во у шталу и прежива, а из зида изађе један миш, па мирно шећка и скакуће по вољу, а во чује и попреко га гледа, па ће му рећи:

- Зар ти није доста широко по овој штали, него по мојим леђима се играш, је ли? А не знаш ти ко сам ја?
- Знам – вели му миш – ти си јаки, велики, али добри и мирни воко, па, ако се шетам, ништа ти зло урадити нећу, него по твојој длаци мекој и врућој нешто сам нашао.
- Па баш зато што сам добар и миран, нећу да се којекакви миши по мојој доброту шетају и скачу, но беж` с мене, е тако ми твоје погаштине, а мога јунаштва, ако само репом махнем, одлетећеш мртав на врх штале.
- Немој тако, мој воко! А знам да можеш, само кад хоћеш; може бити да ће доћи време да ти ја могу у невољи ваљати.
- Од хиљаду таквих ништарија нити се бојим да ми могу наудити, ни уздати да могу помоћи, но вуци се с мене док ниси грдан!

Миш одскочи и увуче се у зид, а после неколико дана овај исти во би у штали свезан при јаслама и некако се замота роговима око канапа, и дође му каиш око грла, да га загуши. Почне од муке скакати и на ноздрве тако страшно дувати, да га онај миш чуо, па дотрча питајући вола:

- Шта ти би?
- Зло и наопако. Видиш, замотах се.
- Замахни роговима, те прекини канап.
- Бих, да ми канап није око врата; но помози сад ил` никад.
- Ја бих, али не смем на твој врат скочити.
- Скачи не по врату, него и по очима, само помози.

⁴дрен – лековита биљка, грм

Миш скочи и мало-помало прегризе онај канап и једва жива ослободи вола од смрти. Кад се во освести, покаја се што је онако говорио мишу, па у себи рече: „Тешко свакоме силноме и омрзнутоме!“

Није вера тврда у јачега

Удруже се три вола, те отиђу у планину велику где је било доста траве и воде. Дође вук да их покоље, али они се прибију један уз другога, па дочекају вука на рогове, те им вук не могне ништа. Вук се домисли, па употеби лукавство. Привуче се близу Белоње, те га зовне и рече му:

- Договорите се ти и Рудоња, те ми издајте Галоњу, немојте га бранити, па ће остати сва паша вама двојици.

Бијелоња пристане, па још Рудоњу наговори те вуку издаду Галоњу. Пошто вук смири Галоњу, опет призове Белоњу и посаветује га да му овај изда Рудоњу, па да за њега самога сва паша остане. Пошто вук и Рудоњу смири, онда насрнепут Белоње. Белоња му рече:

- Зар ћеш погазити веру вуче?

А вук му одговори:

- Није вера тврда у јачега.

Зец и жаба корњача

Летео орао и угледао зеца те јуриша на њега, а зец изван себе угисне⁵ се у једној ломини, где је нашао једну жабу корњачу; и у оној тесноћи деси му се уво таман код жабиних уста, те га жаба почне гристи. Зец се нађе на чуду и помисли: „Боље је и без оба моја ува него без једне главе“, а жабане дангуби⁶, но једнако гризе, те јој зец рече:

- Е, моја жабо, не гризеш ти мени уво, него они те се сад нам нама шире.

Зечеви нису најстрашивији

Учине негде састанак сви зецови по заповести њиховог старешине, те им старешина рече:

- Браћо моја, срце ми се радује кад на вас погледам и толику силу око мене, али нам није више живовања на овоме свету од укура свих људи и сваке четвороножне животиње, ругајући нам се да смо страшљивци, и да се од свакога бојимо, а од шушња плашимо, а и јест тако. Ја заиста под овом срамотом нећу више живети, него се идем утопити у во језеро. Сад ко има образа и ко је мој – за мном!
- Он потече, а сви једнако за њим; али кад дођу до воде, почну жабе на сву прешу⁷ скакати од страха у воду. Кад то види старешина, повиче на зецове:
- Стојте, не топите се! Лажу људи и свак други ко говори да смо ми најстрашивији на овом свету, јер видесте ли како поскакаше жабе у воду од нашега страха! Него хајдмо сваки оклен⁸ је и ко и дошао, те причајмо по свету; па ко не верује – попасите му сву пшеницу пре поклада.

⁵угисне – сакрити се

⁶дангуби- узалуд троши време, не радити ништа

⁷преша - журба

⁸оклен - одакле

Немушти језик

Некаква човека био један чобан који га је много година верно и поштено служио. Једном, идући за овцама, чује чобан писку, па оде да види шта је. Кад тамо, шума гори, а у пожару змија пишти. Кад чобан то види, стане да гледа шта ће змија радити, а она повиче из пожара:

- Чобане, забога, избави ме из ове ватре!

Онда јој чобан пружи свој штап преко ватре, а она по њему домили до руке и врата, те сесавије. Кад чобан то види, нађе се у чуду, па рече змији:

- Шта је то, у зао час! Ја тебе избавих, а себе погубих!
- Не бој се ништа - одговори змија - него ме носи кући. Мој отац је змијињи цар.

Онда јој се чобан стане молити и изговарати да не може оставити оваце, а змија му рече:

- Не брини за овце, неће им бити ништа. Само хајде што брже.

Онда чобан пође са змијом кроз шуму и најпосле дође на једну капију која је била од самих змија. Кад дођу ту, змија на врату чобанову звизне, а змије се све одмах расплету и пропусте их. Онда змија рече своје спасиоцу:

- Кад дођемо у двор мој отац, ће ти давати шта год заиштеш: сребра, злата и камења драгога. али ти не узимај ништа, него ишти немушти језик. Он ће се дуго затезати, али ће ти најпосле дати.

Кад дођоше у двор, отац плачући запита сина шта се збило, а он му све по реду каже. Онда змијски цар рече чобану:

- Шта ћеш да ти дам за то што си ми сина избавио?

Кад чобан затражи немушти језик, овај узврати:

- Није то за тебе, јер да ти то дам, па да коме кажеш, ти би одмах умро. Него тражи што годхоћеш друго.

На то му чобан одговори:

- Ако ћеш ми што дати, дај ми немушти језик. Ако ли ми то не даш, мени друго не требај! Чобан пође, а змијски цар га онда врати говорећи:
- Стани! Ходи овамо, кад баш то хоћеш. Зини.

Чобан зине, а змијски цар му три путадуне у уста, па му рече:

- Сада ти дуну мени у уста.

Чобан му дуне у уста, а змијски цар опет чобанину. И тако три пута дуну један другоме у уста, па му онда змијски цар рече:

- Сад имаш немушти језик. Иди с Богом, али за главу своју ником не казуј, јер ако кажеш коме год, одмах ћеш умрети."

Чобан пође кроз шуму, и идући поче слушати и разумевати говор птица и траве и све што је на свету. Кад дође к овцама и нађе их све на броју и миру, леже мало да се одмори. Тек што леже долете на дрво два гаврана и почну разговарати својим језиком говорећи:

- Кад би знао овај чобан, да овде где лежи оно шиљеже има у земљи пуно сребра и злата.

Чобан кад чује то, оде своје господару те му каже, а господар дотера кола, па откопају и натоваре благо и крену кући. Овај је господар био поштен човек, он да чобану све благо говорећи му:

- Ево, синко, ово је све твоје благо, то је теби Бог дао. Него ти начини себи кућу, па сеожени, те живи с тим благом.

Чобан узме благо, начини кућу и ожени се и ускоро постане најбогатији човек не само у ономе селу него у свој околини. Имао је свога овчара, говедара, коњушара, свињара, многу имовину и велико богатство.

Једном, пред Божић, рече он својој жени:

- Спреми вина и ракије и свега што треба, па ћемо сутра ићи на салаш да носимо пастирима нека се и они провеселе.

Жена га послуша и уради све како је заповедао. Кад сутрадан оду на салаш, онда газда увече каже свима пастирима:

- Сад сви скупите се, па једите и пијте и веселите се, а ја ћу бити код стоке сву ноћ.

И тако газда оде и остане код стоке. Кад је било око поноћи, курјаци заурлају, а пси залају. Курјаци говоре својим језиком:

- Можемо ли доћи да учинимо штету, па ће бити меса и за вас?

А пси одговарају својим језиком:

- Дођите, да бисмо се и ми најели!

Али међу псима беше један матори пас, који само још два зуба имао у глави. Он стане говорити курјацима:

- Док су још ова два зуба мени у глави, нећете ви учинити штете момегосподару.

А то газда све слуша и разуме што они говоре. Кад ујутру сване, онда газда заповеди да све псе потуку само онога маторо да оставе.

- Забога, господару, штета је! - стану слуге говорити, а газда им одговори:
- Што рекох, то да учините.

Па се оправи са женом кући, и пођу на коњима: под њиме беше коњ, а под женом кобила. Идући тако, човек измакне напред, а жена заостане. Онда коњ под човеком зарже. Коњ вели кобили:

- Хајде брже! Што си заостала!

А кобила одговори:

- Е лако је теби: ти носиш једнога господара, а ја троје: носим газдарицу, и у њој дете, а у себи ждребе.

На то се човек обазре и насмеје, а жена то опази, па брже ободу кобилу и стигне човека, па га запита зашто се насмејао. Он јој одговори:

- Низашто, само онако. – одговори човек

Али жени не буде то доста, него салети мужа да јој каже зашто се насмејао. И што се она више бранио и изговарао, она је све више наваљивала. Најпоследње јој човек рече да ће умрети ако јој каже. А она опет, ни за то не марећи, навали све више говорећи да друкчије не може бити него да јој каже. Кад дођу кући човек одмах наручи мртвачки сандук, и кад буде готов, метне га пред кућу па каже жени:

- Ево, сад ћу лећи у сандук, па да ти кажем зашто сам се насмејао. Али чим ти будем казао одмах ћу умрети. И тако легне у сандуку још једном обазре око себе, кад онај матори пас дођему чело главе па заплака. Човек, то опази и рече жени:
- Донеси један комад хлеба те подај томе псу.

Жена донесе комад хлеба и баци пред пса, али пас нехтеде ни да погледа. Петао дође и стане кљувати комад хлеба.

- Несрећо несита! – рече му пас. - Теби је до јела, а видиш где газда хоће да умре!

А петару одговори:

- Па нек умре кад је луд, - одговори петао. Ја имам сто жена, па их свабим све на једно зрно кукуруза кад где нађем, а кад оне дођу, ја га поједем. Ако ли се која стане срдити, ја је одмах кљуном. А мој господар није у стању једну да умири!

Кад то човек чује, он устане из сандука, па узме батину и дозове жену у собу:

- Ходи, жено, да ти кажем зашто сам се насмејао, па све батином по њој. Ето то је, жено! Ето то је, жено! И тако се жена смири и никад га више не запита да јој каже зашто се смејао.

Краварић Марко

Био један удовац, па се оженио по други пут и узео злу, врло злу жену, а имао је од прве жене једног сина. Ова друга жена није могла очима да гледа то дете, а ништа јој није било криво. Али кад се у некога усели зло, онда ту не помаже ништа. Можеш слободно звезде скинути с неба, и ставити му круну на главу, не можеш га направити друкчијим него што је. Злоћа остаје злоћа, и бадава ћеш све чинити, али му нећеш угодити.

Тај дечко ишао је за говедима. Кад би год дотерао говеда кући маћеха би одмах рекла свом човеку, а јадном и бенастом дечаковом оцу:

- Хајде, човече, да једемо.

Тако они одмах седну, и на брзу руку почну јести. А мали сваки пут кад би дотерао говеда, морао их је најпре повезати, па онда тек ући у кућу. Докле би сиромаш мали повезао говеда, забавио би се тако дуго да би ови дотле све појели, те би он, кукавац, сваки пут остао кратких рукава.

Једном кад је дечко тако остао без ручка, отера говеда у поље, па седе на неки пањ и стане плакати. Плаче он тако, сиромаш, плаче и јадикuje за својом покојном мајком, а у томе дође к њему нека стара, врло стара бака, па га запита шта му је и зашто тако плаче. А он јој одговори:

- Па није ми вели ништа. Ето сетио сам се своје покојне мајке, па ми се нешто ражалило и стегло око срца.

На то ће бака:

Ма знам, синко, знам, али има ту још нешто. Немој од мене крити, кад ја све знам. Мој синко, ти плачеш зато што си гладан; твоја зла маћеха не да ти јести, јер хоће да те изглађује; али не бој се, неће јој то поћи за руком, јер, божјом помоћи, свакоме злу може се стати крај. Зато ево ти ове шибљике, па чим доведеш говеда кући, удари шибљиком о кров штале, па реци:

- Прилп" и говеда ће се сва сама повезати, а ти онда пожуре се у кућу, па ћеш још затећи нешто јела, и тако ћеш се некако прехранити. И на то баке нестане.

А дечко, кад дотера говеда кући, учини онако као што му је бака казала: удари шибљиком о кров штале и викне: "Прилп", а говеда свако на своје место, те се сама повежу. Он онда брже у кућу па за сто; затече још доста јела и сит се наруча. Ишло је то тако неколико дана. Но његова маћеха, чудећи се томе, мислила је како то да дечко тако брзо повеже говеда, те ће једног дана припазити шта он ради с говедима. Пред ручак, пре него што ће дечко дотерати говеда, сакрије се маћеха на такво место одакле ће моћи све чути и видети.

Кад је дечко дотерао говеда, не знајући низашто, одмах, као и досад, удари шибљиком о кров и рече: "Прилп", па одмах у кућу, и доспе на ручак.

Сутрадан украде маћеха ону шибљику, те је спали, а дечко кад дотера говеда, потражи шибљику, али ње није било тамо где ју је он обично остављао, те је морао опет сам да веже говеда.

Док је он везао говеда, маћеха и отац су појели сав ручак, те он опет остао гладан. Други дан, кад је дечко отерао говеда у поље, седе опет онако гладан на пањ, пак почне плакати. Плаче он тако, бого мој, плаче као година, кад ево опет оне баке к њему па га пита шта му је да плаче.

Он јој сад каже како му је маћеха украла ону шибљику, те како сад опет мора сам говеда везивати, а док он говеда повеже, они поједу све јело, те сад опет мора трпети глад.

А бака ће њему:

- Сад ти друго не преостаје него да јашеш краву.
- Јест, кад би ми ми крава дала да је јашем! рече он.
- Не требаш се за то бојати, рече бака само пробај па ћеш видети.
- Он сад проба, а крава, брате мој, стоји као укопана.

Тако је он јахао краву сваки дан, а кад је дотерао увече кући, био је весео. Хранећи се овако, богме поче он расти и напредовати тако да што увече омркне, још толико ујутро осване. Његова маћеха почне се чудити и главу лупати: откуда и како то да дечко напредује, кад код куће ништа не једе.

- Други ће ту морати враг бити, - помисли маћеха, - њега неко потајно храни.'

Једном запитати она њега откуда се ухранио, и ко га храни.

А он ће њој:

- Па не храниш ме ти, ваљда и сама знаш, него ми доносе пастири по корицу сува хлеба, те се тако храним да се прехраним.

Таман би ти био такав завртак да те пастири хране сувим хлебом! - рече маћеха, те науми да томе уђе у траг. Е мој мали, вели му она касно си се ти родио да би могао мене преварити.

Сутрадан спреми се она, па кришом отиђе у поље где мали напаса говеда; сакрије се за један шипраг, па је пазила.

Кад је дошло време да се руча, има шта и видети: мали се подвукао под краву па сиса, а крава стоји као укопана. Она сад оде кући, па чим се састане с човеком рече му:

- Чујеш, човече, ја хоћу да закољеш нашу Миленку.

Не будали, луда женска главо, вели јој човек. Како бих ја клао онакву краву, а при том и једину музару, па да онда живимо на сувом хлебу као и друга сиротиња, без икаквогсира, кајмака...

Нема ту ништа, вели она ти краву мораш заклати, јер онај твој заврзан сиса краву, па не могу ништа умести, а хранити краву само за онога главоњу, то би ми се звало лепо господарство.

Жао човеку краве, а тешко му опет имати с врагом посла, стога оде најпре сам да се осведочи и да види шта је. Мали, кад је видео оца да пази хоће ли посисати краву, није хтео тај дан да сиса. Човек дође кући, па рече жени да ту нема ни трага од каквога сања, јер он је добро пазио, па читави дан није могао ништа опазити.

Жена сад проспе на једног човека читав вагон грдња, па га отера и по други пут да иде мотрити.

Човек оде, али и овај пут не виде ништа.

А жена ти се, мој брате, сад разљути, све јој почеше из очију искре искакивати, па ти опет просу на кукавног човека читав пљусак грдња.

О, ти слепче слепи, вели она њему очи ти испале и кад сам те ја такога познала! Ти ништа не видиш ван да ти се о нос обеси! Те ти она сад опет оде у поље где је дечко пасео говеда. Кад она тамо, али дечко, баш као упркос, опет под краву, па почне сисати да она види. Ова кад је дошла кући, почне човеку:

- Чујеш, човече, ево ја ти и последњи пут велим, ако нећеш краве клати, ја одлазим од тебе, јер видим да немам човека који би био вредан да с њим живим!

Човек сад није имао куд камо, јер с врагом зло, а без њега девет пута горе, те јој рече да ће заклати краву, па нека буде једанпут мир.

Кад је дечко сазнао да ће краву заклати, врло се ражалости, те није могао ништа јести ни пити, па кад је дошао у поље, седе опет на онај пањ, па почне плакати и нарицати. Плаче он тако, плаче, кад ево ти опет оне баке, те га пита шта му је и зашто плаче. Он јој сад каже све. А бака ће њему:

- Не бој се, синко, ништа, него кад буду канили краву клати, тражи ти да је сам кољеш, па онда изведи краву у воћар, привежи је за воћку, али само овлаш, тако да се може одвезати чим мало тргне главом, па онда замахни секиром да је удариш у главу; крава ће тргнути главом, па ће се одвезати и побећи, а ти пођи за њом, али више се не враћај својој кући; него кад се састанеш с кравом, не растај се више од ње. Она ће тебе хранити, а ти ћеш њу тимарити.

Бака нестане, а дечко оде кући и учини све онако како је бака спутила.

Сутрадан каже отац дечку:

- Чујеш, дете, нашу Миленку морамо још данас убити.
- Па добро, вели дечко убити, убити; него знаш што је, пусти ти то мени; ја ћу с тим бити брзо готов.

Ено ти је, вели му отац па је уби како ти год драго, кад ти срце и душа подносе, ја и онако не бих могао дићи своје руке на ту нашу хранитељицу.

Дечко сад узме секиру, одведе краву у воћар, те је веже за једну воћку, онако овлаш, како га је бака упутила, и измахне секиром као да ће ударити краву у главу; крава тргне главом, отргне се, те поче бежати, а дечко за њом.

И тако побегну опбадвоје у шуму, ту се састану, и крили су се три године, док их не пронађе бездушна и злобна маћеха. За те три године дечко је краву тимарио и хранио, али зато је и она њега добро хранила.

Живећи дечко тако три године, нарасте кршан момак: леп, брате мој, као смишљен, једар као надојен, а снажан као од брега одваљен. Кад га крава вие таквога, наједанпут ће проговорити, ма баш као и крштено чељаде:

- Мој синко, вели она њему ти си доста сад јак, више ти не треба моје хране, одсад ћеш моћи и без мене живети; иди по свету па ради, те се хлебом храни; али пре него се растанемо, мораш ме својом руком убити.

Сачувај боже! вели он, како бих ја могао своју руку дићи на своју хранитељицу; то ја нити могу нити хоћу.

Ти мене мораш убити вели опет крава и нека ти је проста моја крв! Мени и онако нема више овде живота, него ти лепо мене уби, па ме закопај, да ме не би душмани дирали мртву.

Кад је овај видио да неће да га се окани, запита је како и чиме хоће да је убије.

- Најлакша ће ми смрт бити - вели крава - ако ме убијеш својом шаком.

Он сад диже руку, па краву шаком у чело, и она на месту остаде мртва. Онда ископа дубоку јаму, те краву сахрани, па онда ишчупа три хроста и метне их на њен гроб.

Кад је тако свршио с кравом, дигне се одатле у свет. Ишао је он тако, ишао, боме дође усред шуме пред једну колибу. Пред колибом седе две грдне јуначине, страшно их је било погледати, а камо ли с њима причати. Он изишавши преда њих поздрави их:

- Помоз бог, браћо!

Бог ти помогао! дочекаше они. А откуда смо ми теби браћа, та ми не знамо још ко си ни откуда си.

Онда он њима исприча све о себи, и рече им да се зове Краварић Марко (зато што га је крава отхранила), па запита и њих ко су они, откуда су и како се зову.

Они му сад кажу, и један рече да се зове Таригора, а други Кривигреда.

Кад су се тако упознали ови наши јунаци, онда су Таригора и Кривигреда запитали Марка:

- Збиља, побратиме, не питамо те јеси ли нам јак, јер без тога не можеш нам бити ортак.
- А, јак сам вели Марко као и сваки други човек; та још нисам ни имао прилике да окушам своју снагу.

На то Таригора поче чупати храшће с корењем из земље и ваљати, као какав страшни вихор; Кривигреда опет зграби најдебљи храст за врх, па га сави право до земље; па онда рекоше Марку да он стави угарке на ватру. А на ватри је горело велико храшће. Наш ти Марко пограби сваком руком по један храстов угарак (а сваки је био тежи од њега), па их подстакне на ватру.

Кад то видеше Таригора и Кривигреда, рекоше Марку:

- Е, побратиме, по томе што видесмо, бићеш нам добар ортак. Али сад да ти кажемо нашу невољу, у којој, као наш ортак, мораћеш нам од данас помагати. Дакле чуј ти нас. Овде у овој шуми има ти неко чудо од старца. То ти је баш права напаст; немаш га шта видети, та није ни колики палац, а брада му до лакта, да нема оно браде и да не јаше на зецу, управо би га могао погазити у трави. Ти си видео нашу јакост, али шта је то према јакости таквог чуднога старца? С толиком нашом снагом нисмо му ипак кадри ништа учинити. Већ нам је толико дозлогрдио и додијао да нам је постао и живот овде тако досадан да смо се већ неколико пута спремали да бежимо одавде куд било у свет.

Сутрадан рећи ће Таригора:

- Е браћо, ако ће се живети, мора се и радити, стога ако сте споразумни са мном, а ви хајте данас у лов, а ја ћу остати да правим ручак и да пазим на кућу.

Тако и буде.

Кривигреда и Краварић Марко оде у лов, а Таригора остане код куће, да равни ручак.

Кад овај већ био готов с ручком, ево ти старца на зецу, па ће Таригори:

- Помоз бог, јуначе! Је ли ручак готов?

Дакако да је готов, али није за тебе вели му Таригора него за мене и моје друштво.

О, тебе ми и твога ми друштва, наруга се старац, скочи на Таригору, те га добро излема, па га стрпа пода се, те седе на њега као на какав сточић, и опуца сам све што је овај био спремио за њих тројицу, па откаса на свом зецу даље.

Кад она двојица дошла из лова, питају за ручак, а Таригора им све исприча како му је било са старцем.

Сутрадан рече Кривигреда да ће он остати да прави ручак и да чува кућу. Али он прође као и Таригора.

Онда ће Краварић Марко:

Хајте, браћо, сутра ви у лов, а ја ћу остати да спремам ручак, да окушам и ја срећу с тим душманским старцем, и да видим како изгледа то чудо.

Тако и буде.

Кад сутрадан Таригора и Кривигреда отишли у лов, остане Краварић Марко код куће да спрема ручак. Тек што је он био готов с ручком, ево ти старца од палца са брадом до лакта, на зецу, па пред њега:

- Помоз бог, јуначе! Је л' готов ручак?

Помогао ти бог, старче, готов је ручак вели Марко али неће тебе убости у уста.

- Хоће боме пре него тебе вели старац.
- Вала неће! вели Марко.
- Боме хоће!
- Боме неће!

У тој свађи зграби старац руком за лонац. Он за лонац, а Марко њега за браду, па носи, носи према једној букви; расцепи једном руком ону букву, па сатви старчеву браду у ону расцепину, и остави га тако да виси о бради, а он оде натраг у колибу. Таман он тамо, ево ти и оне двојице из лова, па га питају да ли је готов ручак. Он им покаже цео ручак те га изручи у зделу и метне пред њих. Они се томе зачуде, па га питају је ли долазио старац.

Ручајте, ручајте вели он њима па ћете после видети је ли долазио.

Они сад лепо ту сити ручају, а кад су ручали, одведе их Марко да виде старца заглављеног с брадом у букву. Кад тамо, јест! Ни букве ни старца.

Старац ти, брате мој, ишчупао букву из земље, па онако са жилама и гранама одвукао, а куд је год пролазио с њом, свуда је лежало дрвеће по земљи. Све је то старац вукући букву за собом поваљао.

Они сад иду за оним трагом, па за њим. Ишли они тако, ишли, богме дођу до једне јаме и нађу да је старац у ту јаму увукао ону букву. Кад то виде, Краварић Марко рећи ће својим друговима:

- Браћо, хајте ме спустите у ову јаму, а ја идем тражити старца, и тражићу га докле га не нађем, па морао ићи на крај света.

Ови сад брже-боље сплету од лозе уже, те спусте Марка у јаму. Кад он сишао доле, ал' ту, мој брате, све саме неке пећине. Он ти сад иде кроз те пећине, па гони, па гони, боме дође ти он на једно лепо поље, а дугачко ти је и широко, једини мој бого, не можеш га очима прегледати. Он иде тим пољем, па хајде, па хајде, боме дође он на једно место, а ту игра коло самих баба. Он им назове бога, а оне ће њему:

Бог дао, човече с онога света, бог дао! А каква је невоља тебе овамо довела?

Он им сад каже све, и пита их јесу ли виделе старца од палца са брадом до лакта, а о њој вуче букву. Оне га упуте одатле да иде даље. Он се запути даље, па гони, гони, дође на једно место, а ту игра коло самих жена, све у само сребро одевене, а на сребру играју. Он и њима назове бога, и пита их за старца. Оне га упуте даље. Отале дође на једно место, а ту игра коло самих девојака. Мили боже, девојке лепе као смишљене, не знаш која је од које лепша. Ту види и старца са оном буквом о бради, па око девојака све поскакује с ноге на ногу. Кад наш Марко виде старца, прискочи к њему, зграби га за главу, па му изгули сву браду, која остаде укљештена у букви. Он хтеде сад да убије старца, али овај га замоли да му опрости живот, "јер вели сад ме се не требаш више бојати; моја снага отишла је с брадом, него, ако ми опростиш живот, казаћу ти нешто што ће ти донети среће за цели живот."

Марко га сад пусти.

- Поклањам ти, старче, живот вели Марко јер нисам рад да ико на мене зажали, а још мање да ме прате чије сузе и клетве; волим неправду трпети, него ли је чинити; добрим се и непријатељ придобије, а злим и пријатељ одбија; нека ти је

дакле прост живот, кад ти је мио толико, а мислим да ћеш и ти, ако си човек, знати шта ти ваља чинити.

Старац га сад узе за руку, па га изведе на један брежуљак, и рече му:

- Видиш ли оно језеро, и у језеру онај високи јаблан? На ономе јаблану има једна птица орао, која има гнездо тамо и леже младе, али чим јој млади одрасту да би већ могли излетети и оставити гнездо, изађе ти из језера страшна једна змија шестокрилка, па уједанпут, када орлетица оде птићима по храну, попне се на јаблан, и поједе све птичиће. А птица орлетица, кад се врати, па не нађе своје младе облеће оно место, те страшно пијуче и дан и ноћ, да је управо жалост слушати. То траје све дотле докле не почне опет лећи друге птичиће. Ти си доста јак, а бог ти помаже, јер га се бојиш и јер га поштујеш и слушаш, па иди и уби ону змију шестокрилку, те спаси птичиће који су сад у гнезду, и који би требали за који дан да излете, па те ето срећна целога твога века. Зато пак што си ми поклонио живот, ево ти блага, сребра и злата, па понеси колико ти год драго и колико понети можеш, а поврх тога, изабери девојку коју ти срце твоје изабере, па иди својој кући ако хоћеш и нека те прати божји благослов; а ако немаш воље да идеш одавде, можеш остати па ту живети, и нико ти за то неће замерити или приговорити.

Кад је Марко саслушао што му старац рече, рећи ће и он старцу:

- Е, хвала теби, старче, на свему, али ја имам још два добра друга, који су ме овамо спустили, и који ме још чекају на улазу у овај подземни свет, да ме опет извуку горе; зато, ако ми не можеш дати и за свакога од њих по једну девојку, онда не могу ни за себе ниједну повести, јер нисам рад да ми другови кажу да сам саможив. Дакле, старче, ако хоћеш да ме дарујеш, а ти ми дај и за моје другове девојке, да им понесем одавде нешто што би се могло назвати правим побратимским даровима.
- Добро, јуначе. рече старац ја познајем и твоје побратиме, и они су добри јунаци, па су вредни да им понесеш дарове какве си наумио. Ево ти девојака, па бирај коју год хоћеш.

Наш Марко сад изабере три најлепше девојке, и узме блага, сребра и злата што је могао понети, па се упути оној јами кроз коју га спустише његови другови; задрма оним ужетом, те даде знак својим ортацима да је ту. Ови се тако исто јаве опетодозго да још чекају. Он је сад везивао једну по једну девојку за уже, и дао свакој блага колико је која могла узети, а они извуку све три горе. Кад су и четврти пут спустили уже, договоре се да Марка извуку само до половине, па онда да га пуне да падне, и тако мислили су они да ће се он сљускати и убити, па ће тамо доле и остати, а они ће благо поделити и сваки с једном од оних девојакаживети, а ону трећу, коју је Марко себи наменио, узеће за слушкињу. Али човек сновива, а бог богује, па тако и овде. Ови зло смислили, али и Марко, као да му је сам бог открио мисли његових ортака, досети се нечему, па ти најпре, пробе ради, кад му четврти пут спустише уже, привеже један велики камен, и даде им знак да вуку. Они вуци, вуци, па кад довукли до половине, пуне и уже и камен, те камен буб доле.

Кад је Марко видео ово неверство он, захвали богу што га је умудрио да искуша своје ортаке, и што га је тако спасао од очите пропасти, па ти се врати онда натраг и упути ономе језеру. Кад он тамо, ал' изађе из језера она змија шестокрилка, па се поче пењати уз онај јаблан, да поједе птичиће птице орлице. Кад он то виде, зграби брже неку велику батину, па уцмека змију, и баци је онако мртву у језеро, па се онда услуже на врх онога јаблана, где је било гнездо са птичићима. Кад он тамо, а то у гнезду

млади; али нису то птичићи, него велике птичурине, какве он није никада видео; па добили већ крила и перје као и стари. Чим они видеше Марка, почеше од радости пијукати, јер су знали да их је он избавио од змије шестокрилке, па му рекоше да се сакрије између њих, јер ако га види њихова мати кад дође, она ће га од радости прогутати.

Сад се наш Марко умеша међу птичиће, и они га покрију својим крилима тако да се није могло познати да је он ту. Тек што су га птичићи сакрили, али ево ти и њихове матере, птице орлице. А то ти је та птица, мој брате, да јој се чудом не можеш начудити. Свако јој је крило два клатра широко, а тело као суд десетак, кљун јој је толики да би највећи човек могао стати у њ.

Кад је орлица видела своје птичиће живе, зарадова се толико да је својим чудноватим гласом закречала тако да су све горе одјекивале, а наш Марко увукао душу у се, па ни мрднути од големога страха. Онда ће запитати она птичиће да ли је долазила змија шестокрилка да их поједе, и како су остали живи.

Они јој сад рекоше да је долазила шестокрилка, и да их је одбранио један човек, који је убио змију, те их тако за сва времена спасао од највећег њиховог душманина.

- Па где је, где је тај? запита орлица. Ма где ми је, кажите ми. Ја бих га, да ми је ту, од радости и милоште овај час појела!

Онда јој птичићи рекоше да је он отишао, али онине знаду куда.

Кад се орлица смирила, онда јој птичићи рекоше:

- Мајко, ми би теби казали за нашега избавитеља, ако нам обећаш да га нећеш прогутати.

Она им сад обећа. Они се размакну, а Марко се извуче испод њих. Сад орлица захвали Марку, и рече му нека каже шта хоће да и она њему учини за ту велику љубав. Ја не треба ништа вели Марко осим да ме упуташ како да изађем на онај свет, а тим би ми учинила велику услугу.

Е, мој пријатељу, - вели му орлица ако то желиш, онда се мораш за то добро спремити. Дакле, чуј ме. Треба ти девет крухова, девет печених овнова, и девет ведара вина. Кад то спремаш онда ми дођи и ја ћу те изнети. Али мораћеш при томе на ово пазити: кад те будем горе носила, чим и ја кадгод зинем, ти ћеш морати сваки пут бацити у мој кљун по један крух, једног печеног овна и улили једно ведро вина. И док ја све то потрошим, ти ћеш бити горе.

Наш Марко лати се сад посла, и боме спреми све онако као што му је орлица рекла, па оде к њој и рече јој, ако остаје при свом обећању, да се спрема с њим на пут, јер је он прибавио траву.

Он се сад дигне, упрти њега и све што је он за њу приправио на своја леђа, па хајд горе. Кадгод је она зинула, он јој је бацио у кљун један крух, једног овна и улио једно ведро вина. Али кад су већ били близу врха, било је већ све потрошено што је он био прибаво, међутим орлица зину још једанпут, а Марко не имајући шта да јој баци, брже-боље зграби за свој лист, искине га целога и баци јој у кљун, а при том од велике муке и бола учини кроз стиснуте зубе м-м. Утом изађе и горе.

Кад га је спустила на земљу, запитаће га:

- А вере ти, побратиме, шта ти оно баци мени у кљун, кад сам последњи пут зинула? Јер ме то питаш рече Марко па бацио сам ти меса.
- Знам, знам, рече она бацио си ми меса, али меса свога, јер сам познала да је друкчије, а осетила сам кад си од бола кроз стиснуте зубе учинио м-м.

Он сад кад виде да не може затајити, покаже јој свој лист од ноге. А она кад виде искинут сав лист, плъуну одмах на рану, и лист опет као и био.

Ту се сад наш Марко опрости с орлицом, и оде да тражи своје лепе побратиме. Ишао је он тако, ишао, па дође до једних великих и лепих двора. Ту сад прву види своју драгу, коју му је дао у подземном свету старац лактобрадац. Он је њу познао, али она њега није. Сад је запита би ли му знала казати где живе Таригора и Кривигреда. Она му показа да су то њихови двори. Ту јој се он сад каже, узме је за руку, па с њоме у те дворе, нађе Таригору и Кривигреду, а они се разгњилили од лењости и нерада. Он кад их види овакве, зграби тољагу, те их истера из куће, прекине с њима свако даље пријатељство и орташтво, и отера их у свет без игде ичега, а он остане ту са својом женом, те је поживео још дуго, срећно и задовољно.

Шијаци у лову

Били Шијаци у лову, па кренули медведа. Стану га гонити, а медвед трчи овамо, трчи онамо, док најпосле утече у једну дубоку провалију, па се тамо сакрије. На то се Шијаци сневеселе и стану жалити за медведом, а Домошљан им каже:

- Ни бриге нас није, него да једнога од нас спустимо доле, на ужету, па нек ухвати медведа.

То се свима допадне, па онда кога ће, кога неће, договоре се да баш Домишљана спусте у провалију, јер, веле, тако је право, јер да није њега било, не би им никад пало на ум како да ухвате медведа. Па онда вежу Домишљана и спусте га у провалију. Кад тамо, а медвед дочека Домишљана па му одгризе главу. Кад мало после извуку Домишљана из јаме, а они осмотре да Домишљан нема главе, па се стану питати да ли је Домишљан имао главу на раменима кад су га спуштали у провалију. Али како се нико није могао опоменути, рекне у зло доба неко од њих:

- Знате ли шта ћемо! Хајдемо к Домишљаници да је питамо је ли Домишљан с главом пошао у лов или није.

То се свима допадне, па отиђу и упитају је, а она одговори:

- Ја сад не знам тачно је ли имао главе на себи кад је у лов полазио, али се добро сећам да је имао лане о Божићу кад смо сишли с коња.

Тамни вилајет

Приповеда се како је некакав цар, дошавши с војском на крај света, пошао у тамни вилајет, где се никад ништа не види. Не знајући како ће се натраг вратити, оставе онде ждребад од кобиле да би их кобиле из оне помрчине извеле. Кад су ушли у тамни вилајет и ишли по њему, све су под ногама осећали некакво оситно камење, и из мрака нешто повиче: “Ко овога камења понесе, кајаће се, а ко не понесе, кајаће се”. Гдјекоји помисли: “Кад ћу се кајати, зашто да га носим?”, а гдјекоји: “Дај барем један да понесем”. Кад се врате из таме на свет, а то оно све било драго камење. Онда они који нису понели стану се кајати што нису, а они што су понели, што нису више.

Цар и дрвосеча

Био једном цар у лову и то у шуми у којој је дрвосеча секао дрва. Кад је цар наишао, дрвосеча га није ни погледао. Цар га упита:

- Зар заиста имаш толико посла да немаш времена ни да ме поздравиш?

Дрвосеча одговори:

- Збилъа, немам времена. Морам да зарадим за хлеб. Једним га враћам, другима позајмљујем...

Цар се зачуди:

- Како то?

Дрвосеча одговори:

- Морам да издржавам родитеље, којима враћам; гајим децу, којој позајмљујем да би ми враћали кад ја будем стар.

Старац и син

Доведу једном неком цару оца и сина који су нешто скривили. Цар нареди да им ударе по сто батина. Прво ударише оцу сто батина, а он их поднесе без једног јаука или уздаха.

Потом дође ред на сина. Али чим се први ударац спустио на младићева леђа, отац стаде очајно стењати и плакати.

- Шта ти је? - упита цар. - Мало пре си поднео сто удараца, а ни гласа ниси пустио.

Зашто сад толико плачеш и вичеш због једног ударца који је твој син добио?

- Е, кад сте ме тукли, могао сам да трпим, јер су то били ударци по телу. А сад ме ударате по срцу. Стога не могу ћутати. - одговори отац.

Краљ и чобанин

Некакав краљ имао једну кћер, која је била много лепа. Њеналепотабила се разгласила по свету. Ту су ти ишли краљеви и цареви да је просе, или од чуда само да је виде. Али отац њезин није је хтео никоме другоме дати до онеме који би се нашао мудрији од њега који би га преварио. То зачује на далеко један богати човек, па креће из далеке земље, и прошавши многе земље и градове нанесе га једно вече пут пред кућу једнога богатог чоека. Кад запита може ли ноћити, домаћин га једва дочека и одговори му да може, за што не би! Домаћин ради госта одмах закоље свињу, и кад га изнесу за вечеру, оставе од њега главу чобану, који беше у планини код стоке. Кад сутрадан сване, крене се путник даље својим путем да проси у краља девојку. Идући кроз планину нађе чобана од оне куће где је био на конаку, и назвавши му Божју помоћ, рече: "Добро пасеш!" А он му одговори: "Пасем да их напасем." Путник опет рече: "Ја сам синоћ код вас на конаку био." А чобан му одговори: "Нека си био; пут те нанео." Онда опет путник: "Кад сам дошао у ваш дом, за мене су свињу заклали." А чобан: "Кад људи долазе, за њих ваља месо да се и коље." Опет путник: "За тебе смо главу оставили." А чобан: "Глава глави и иде." Опет путник: "Чељад од куће метнуше је на полицу, а дође пас па главу поједе." А чобан: "За њу је и била." Опет му рече путник: "Твој отац дође те уби оногпса." А чобан: "Ако су га убили, то је и заслужио." Опет путник: "Пошто га убише, бацише га на смеће." А чобан: "Ако су га на смеће бацили, тамо је и жива лежала." Кад путник чује где чобан тако на сваку одговара, врло се зачуди и помисли у себи да би он био добар за просца оне краљеве кћери, па му рече: "Тако ти вере, примакни се ближе да још мало зборимо." А чобан му одговори: "Причекај мало док вратим овце." Па онда чобан отрчи те поврати овце, па се примакне онеме човеку; а човек му рече: "Ево сам кренуо к томе и томе краљу да просим у њега девојку, али он девојке своје не да никоме другоме до онеме који би се нашао мудрији од њега да га како превари. А ја видим да си ти хитре памети, и да

умеш добро и мудро зборити, би ли дакле пошао са мнош к томе краљу, да би ми како девојку испросио?" На то рече чобан: "Ја ћу поћи." Па одатле заједно крену и дођу у град где је живео онај краљ. Кад дођу на краљева врата тамо их дочека стража па их запита: "Куд идете?" А они кажу стражи: "Ми идемо ка краљу да просимо девојку." А стража одговори: "Свакоме је слободно проћи ко иде да проси девојку." Па их пропусти. Кад изађу горе пред краља, онда онај богати човек проговори: "Помози Бог, наш светли краљу!" А краљ му помоћ прихвати: "Бог вам добро дао, децо!" Па онда рече ономе богатом човеку: "Што је дошао онајсељак у грубој роби?" А чобан не даде човек да одговара, него се сам утече и рече: "Ако сам ја сиромаш у грубој роби, ја имам више блага него они у лепој роби, и сувише имам три хиљаде оваца. Па у једну дубодолину музем, у другој сирим, а у трећу јело слажем." Онда му краљ рече: "То је добро кад ти толико благо имаш." А чобан прихвати: "Није ово добро, него је зло." А краљ му рече: "Откуд може бити зло кад ти кажеш толико добро?" Онда чобан одговори: "Е, од вас ми се покварилојело.." Онда краљ рече: "Штета! толико се штете учини." А чобан прихвати: "То мене није зло, него мије добро." А краљ рече: "Како, море?" Тада чобан одговори: "Ја узех плуг и волове, па узорах три стотине дана, те све посејах пшеницу." А краљ му онда рече: "То је добро кад си толико пшенице посејао." А чобан прихвати: "Вала није добро, но је зло." А краљ рече: "Што, јадан?" Одговори чобан: "Променила ми се она пшеница: све никоше букве и јеле." Тада краљ рече: "Ох, ту би много штете!" А чобан прихвати: "Ту мене није штете, већ ми је корист." Вели му краљ: "Како ти може бити корист кад ти се толико пшенице променило?" Чобан му одговори: "Јер налеће једно јато пчела, па све притискају оне букве и јеле, па се невиде гране ни корење." Тада вели цар: "То је добро кад толико долеће пчела." А чобан прихвати: "Вала није добро, но је зло." Опет цар: "Што, море?" А чобан одговори: "Припече сунце Илијинско, па се отопи онесаће и мед па се просу по целој долини." Тада краљ рече: "Вала и јест ту било зла." А чобан прихвати: "Вала није зла, него добра." Опет пита краљ: "Како море?" А чобан одговори: "Ја ухватих једну буву, и заклах је, па је одерем на мех и набих три стотине товара." Тада краљ рече: "Вала баш јест то лажно зборити." А чобан одговори: "Ако је лажно зборити, ти си за истину веровао. Ја сам те доста преварио, него дај девојку, ја сам је заслужио." Цар не могне ни куд ни камо, него чобану да девојку, а чобан је да богату човеку, а богат чоек да чобану силно небројено благо.

ШТО У ДВОРУ ЖУБОР СТОЈИ

Што у двору жубор стоји,

Што оно веле?

Јовану се син родио,

Те се веселе.

ТРЕПЕТАЛА ТРЕПЕТИЉКА

Трепетала трепетиљка

Пуна бисера,

Сина родила.

К њој долазе сви свекрови,

Редом господа:

"Ферим теби, снахо наша,

Сина родила."

НИНИ, СИНЕ, РАДОСНА ТИ МАЈКА

Нини, сине, радосна ти мајка!

Мајка те је у жељи родила,

у велику зевку одгојила,

по трипут те на дан повијала:

из бешике у белу свилу,

а из свиле у жежно злато.

Нина, сине, дочекао ти бабо,

да те ветар седом брадом њиха

ЦУЦУ, РОДЕ ПА РОДЕ

Цуцу, роде, па роде!

Ујак бере јагоде;

Јагоде су румене

Као ружа у мене.

Јагоде су слатке,

јеле би и патке,

гле, како су зинуле,

Не би л коју скинуле.

Спавај, чедо, родила те мајка

Спавај, чедо, родила те мајка,

у горици гдје се легу вуци,

пчелица те медом задојила,

б'јела вила злату баба била,

у свилене пелене повила,

мушкијем те опасала пасом,

дала тебе капу вучетину,

вучју капу и од орла крило,

и на капи свакојака биља,

кад ми будеш момак за женидбу

да те нико урећи не може!

Спавај, спавај, сан те преварио,

прије тебе него твоју мајку.

Сан у бешу а несан под бешу.

Уроци ти под ногама били,

моме злату ништа не удили.

наудили у гори хајдуку.

Уроке ти вода однијела.

моме чеду здравље динијела.

донијела здравље и напредак,

да му буде здраво и напредно.

КАД ПОЛАЗЕ СВАТОВИ ПО ДЈЕВОЈКУ

Молила се млада Петра мајка
старом свату и вјенчаном куму:

„Заран` нама снаху доведите,
у косам` јој сунце донесите,
у њедрима јаснога мјесеца,
да огрије б`јеле дворе наше!“

КАД ХОЋЕ ДА ИЗВЕДУ ДЈЕВОЈКУ

„Изведи, брате, сестру на углед!“

„Извео би је, ал` ми је жао.“

„Жао, не жао, извести ћеш је,
извести чеш је, и нама дати,
и нама дати, и наша бити.“

КАД ИЗВЕДУ ДЈЕВОЈКУ

Мучи, не плачи, душо девојко!
Твоја ће мајка већма плакати,
већма плакати, тебе жалити,
кад твоје друге на воду пођу,
а лепе Руже на води нема,
ни лепе Руже, ни воде ладне.

НАУК ДЈЕВОЈЦИ

Лепо ти је под ноћ погледати
где девојка седикод девера,
испод венца младожењу гледи!
Њој говори млади младожења:
„Што ме гледаш, драга душо моја?“
„Ја те гледам, суђен господару,
какав ћеш ми сада наук дати,
како ћу ти мајци уговети.“
„Лако ћеш ми мајци уговети:
доцкан легни, а рано устани,
двор помети, а воду донеси,
и почешљај своју русу косу.“

КАД ДОЂУ СВАТОВИ С ДЈЕВОЈКОМ

Златни топи у град ударише,
лепу Мару у град уведоше.
„Лена Маро, је л` ти жао мајке?“
„Зашто би ми било жао мајке,
у мог драга бољу мајку кажу.“
„Лена Маро је л` ти жао бабе?“
„Зашто би ми било жао бабе,
у мог драга бољегбабу кажу.“
„Лена Маро, је л` ти жао браће?“
„Зашто би ми било жао браће,
у мог драга бољу браћу кажу.“
„Лена Маро је л` ти жао сеје?“
„Зашто би ми било жао сеје,
у мог драга бољусеју кажу.“

НА СВАДБИ“

Што се сјаје преко Будве града?
Ал` је сунце, или јасан мјесец?
Нит` је сунце, нит` је јасан мјесец,
него снаха међу ђеверима.
Пољевша је ружа од вијоле,
како наша снаха од ђевера.